

Deniz Turizmi Tesislerinden ve Deniz Turizmi Araçlarından Alınan Turizm Payı Hakkında

Yayıma Hazırlayan:

Ar. Gör. Güneş Karol Işıklar¹

9/11/2022 tarihli ve Resmî Gazete’de (“RG”)² 3/11/2022 tarihli ve 7420 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” (“7420 sayılı Kanun”) yayımlanmıştır.

7420 sayılı Kanun ile, 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun’daki (“TGA Kanunu”)³ m. 6 değiştirilmiş ve TGA Kanunu’na Geçici Madde 2 eklenmiştir (7420 sayılı Kanun m. 37 ve 38).

TGA Kanunu m. 6 f. 1 uyarınca, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı’nın (“Ajans”) kuruluş amaçlarının gerçekleştirilmesi ve faaliyetlerin finansmanında kullanılmak üzere turizm payı alınacağı öngörülmüştür.

TGA Kanunu’nun 15/7/2019 tarihli RG’de yayımlanan metninde, deniz turizmi tesisleri ile Kültür ve Turizm Bakanlığı’ndan (“Bakanlık”) belgeli deniz turizmi araçlarından binde yedi buçuk (“% 7,5”) oranında turizm payı alınacağı öngörülmüştü. TGA Kanunu m. 6 f. 2 b. (c)’de yapılan değişiklik ile, deniz turizmi tesislerinden binde beş (“% 5”) oranında turizm payı alınacağı kabul edilmiştir (7420 sayılı Kanun m. 37). Böylece değişen mevzuat çerçevesinde Bakanlık’tan belgeli deniz turizmi araçlarından turizm payı alınmayacağı anlaşılmaktadır. 7420 sayılı Kanun m. 37’nin Madde Gereğesi aşağıdaki şekildedir⁴:

¹ İstanbul Bilgi Üniversitesi Deniz Ticareti ve Sigorta Bilim Dalı Araştırma Görevlisi.

² RG Sayısı: 32008.

³ RG Tarihi: 15/7/2019, Sayısı: 30832. TGA Kanunu m. 6’nın yürürlük tarihi 1/10/2019’dur. Kalan hükümler ise TGA Kanunu’nun RG’de yayımlandığı tarihte yürürlük kazanmıştır (TGA Kanunu m. 10). TGA Kanunu’nun uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir. TGA Kanunu m. 6’nın uygulanmasıyla ilgili olan yönetmelikler, Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın görüşü de alınmak suretiyle yayımlanır. Bu kapsamda “Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Bütçesinin Hazırlanması, Uygulanması, Harcamaların Yapılması ve Muhasebeleştirilmesi ile Turizm Payının Alınmasına İlişkin Yönetmelik” (RG Tarihi: 26/10/2019, Sayısı: 30930) yayımlanmıştır. Yönetmelik’in 6. maddesi “Deniz turizmi tesisleri ve deniz turizmi araçları” başlığını taşımaktadır.

⁴ TBMM Başkanlığı’na sunulan Kanun Teklifi’nde m. 36 olarak yer alan hüküm, Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından kabul edilen metinde m. 37 olmuştur, bkz. **TBMM**, Kütahya Milletvekili Ahmet Tan ve 172 Milletvekilinin Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik

“Madde 36– Kanunun 6 ncı maddesinde yapılan değişikliklerle; Turizm Payı ile ilgili olarak 1/1/2024 tarihinden geçerli olmak üzere turizm payı oranları yeniden düzenlenmiş, söz konusu maddeyle tanıtım faaliyetlerinin artmasına bağlı olarak ülkemize gelen ziyaretçi sayısı ile turizm gelirindeki artış ve buna bağlı olarak gün geçtikçe büyüyen turizm sektörünün turizm payı alınmasına esas cirolarında meydana gelecek büyüme ile bir arada düşünüldüğünde, turizm payı alınan işletmelerin turizm payı oranları azaltılmıştır. Bakanlık turizm işletme belgeli deniz turizmi araçlarından turizm payı alınmasına ilişkin düzenleme yürürlükten kaldırılmıştır. Buna bağlı olarak yapılan değerlendirmeler neticesinde, turizm alanında etkinlikleri ve elde edilen gelirleri bakımından turizm payı alınan mükellefler ile bu mükelleflerden alınan pay oranlarının yeniden düzenlenmesi gerekmiştir. Ayrıca yine aynı maddeyle Bakanlıktan turizm işletme belgeli deniz turizmi araçlarından turizm payı alınmasına son verilmiştir.”

Öte yandan TGA Kanunu’na eklenen Geçici Madde 2’ye göre; TGA Kanunu m. 6’da öngörülen turizm payı, Bakanlık’tan belgeli deniz turizmi araçlarından 31/12/2022 tarihine kadar alınmaya devam edecektir (7420 sayılı Kanun m. 38)⁵.

7420 sayılı Kanun m. 37’nin yürürlük tarihi 1/1/2024’tür (7420 sayılı Kanun m. 48 f. 1 b. [e]). Böylece deniz turizmi tesislerinden 1/1/2024’ten itibaren % 5 oranında turizm payı alınacaktır. TGA Kanunu’na eklenen Geçici Madde 2’ye göre ise, Bakanlık’tan belgeli deniz turizmi araçlarından 1/1/2023’ten itibaren turizm payı alınmayacaktır. Dolayısıyla; (TGA Kanunu m. 6 f. 2 b. (c)’deki değişikliğin yürürlük tarihi 1/1/2024 olmasına karşılık) Bakanlık’tan belgeli deniz turizmi araçlarından turizm payının 1/1/2023’ten itibaren alınmayacak olması nedeniyle, bu araçların dolaylı olarak 1/1/2023’ten itibaren TGA Kanunu m. 6 f. 2 b. (c)’nin kapsamından çıkacağı yorumunda bulunulması mümkündür. Bir diğer deyişle; 1/1/2024 olarak öngörülen yürürlük tarihi, TGA Kanunu m. 6 f. 2 b. (c) bakımından yalnızca deniz turizmi tesislerinden alınacak olan turizm payının oranını ilgilendirmektedir.

TGA Kanunu Geçici Madde 2’de “TGA Kanunu m. 6’da belirtilen turizm payına” doğrudan yapılan atıf çerçevesinde; 31/12/2022 tarihine kadar % 7,5’lik oran yürürlükte kalmaya devam edeceğinden, bu tarihe kadar Bakanlık’tan belgeli deniz turizmi araçlarından alınacak olan turizm payının oranı da % 7,5 olacaktır.

Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4618) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, Yasama Dönemi: 27, Yasama Yılı: 6, Sıra Sayısı: 361, s. 147 (Kütahya Milletvekili Ahmet Tan ve 172 Milletvekilinin Teklifi m. 36; Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin m. 37). Madde Gereğesi için bkz. **TBMM**, s. 22.

⁵ “**Madde 38- Kanunun 6 ncı maddesinde yapılan turizm paylarının alınmasına ilişkin geçici madde düzenlenerek Bakanlıktan belgeli deniz turizmi araçları bakımından 31/12/2022 tarihine kadar turizm payı ödemelerine ilişkin düzenleme getirilmektedir.**”, bkz. **TBMM**, s. 22. TBMM Başkanlığı’na sunulan Kanun Teklifi’nde m. 38 olarak yer alan düzenleme, Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından kabul edilen metinde m. 39 olmuştur. Ayrıca hükümde, TGA Kanunu’na “Geçici Madde 3”ün eklenmesi öngörülmekteydi, bkz. **TBMM**, s. 147 (Kütahya Milletvekili Ahmet Tan ve 172 Milletvekilinin Teklifi m. 38; Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin m. 39). TGA Kanunu’na Geçici Madde 2’nin eklenmesinin öngörüldüğü diğer madde kanunlaşmadığından, hem TGA Kanunu’na eklenmesi öngörülen Geçici Madde 3’ün hem de bu hükmün ihdas edildiği 7420 sayılı Kanun’ndaki maddenin numaraları değişmiştir.